

LBRIS

We know
books

J.R.R.
TOLKIEN

CELE DOUĂ TURNURI

A DOUA PARTE A TRILOGIEI
STĂPÂNUL INELELOR

Cuprins

CARTEA A TREIA

I	Pieirea lui Boromir	13
II	Cavalerii din Rohan	23
III	Uruk-hai	54
IV	Arborebărbos	75
V	Călărețul Alb	108
VI	Regele din Lăcașul Auriu	132
VII	Văgăuna lui Helm	158
VIII	Drumul spre Isengard	180
IX	Lesturi și resturi	202
X	Glasul lui Saruman	222
XI	<i>Palantírul</i>	237

CARTEA A PATRA

I	Îmblânzirea lui Sméagol	257
II	Străbaterea Smârcurilor	279
III	Poarta Neagră e închisă	299
IV	În care e vorba despre mirodenii și despre tocănița de iepure	315
V	Fereastra de la Apus	335
VI	Heleșteul Neîngăduit	362
VII	Călătoria spre Răscruce	377
VIII	Scările din Cirith Ungol	390
IX	Bârlogul lui Shelob	408
X	Ce alege jupânul Sam cel Înțelept	422

I

Pieirea lui Boromir

Aragorn urca în fugă dealul. Din când în când, se pleca la pământ. Hobbiții aveau pasul ușor și urmele lor nu erau lesne de deslușit, nici măcar pentru un Pribeag, însă către creastă cărăruia se încrucișa cu un pârâu, așa că desluși în glia reavână ceea ce căuta. „Pricep prea bine semnele acestea, își zise el. Frodo s-a avântat pe deal, în sus. Mă-ntreb ce-o fi văzut de pe culme. Dar, iată, cale-ntoarsă a făcut și-a coborât colina iar.“

Aragorn șovăi. Își dorea și el să ajungă pe jilțul înalt, nădăduind să vadă de acolo ceva care să-l călăuzească printre nedumeririle sale, dar timp n-avea de irosit. Țâșni deodată, înainte și porni în fugă către culme, luând-o de-a curmezișul peste lespezile uriașe, apoi în sus, pe scări. Se așeză pe jilțul înalt și privi în zare. Numai că soarele îi păru întunecat, iar lumea – înnegurată, depărtată. Își aruncă ochii împrejur, pornind dinspre miazănoapte, dar, afară de colinele din zare, nimic nu i se dezveli privirii; iar de nu s-ar fi aflat așa departe, ar fi văzut din nou, în țăriile cerului, o pasăre uriașă, ca o pajură, lăsându-se molcom, în cercuri largi, la pământ.

Și, chiar în vreme ce scruta împrejurimile, urechea lui dibace prinse niște sunete ce veneau dinspre codrii de la poale, de pe malul apusean al Râului. Se încordă. Auzi strigăte și printre ele desluși cu groază nespūsă glasurile aspre ale orcilor.

Apoi, brusc, răsună chemarea adâncă a unui corn măreț, iar vaietul lui se izbi de povârnișuri și ecoul umplu hăurile, copleșind cu un urlet atotputernic vuietul cascadei.

– Cornul lui Boromir! strigă el. E la ananghie!

Țășni de pe scări și făcu un salt pe cărăruie.

– Vai mie! Mă urmărește nenorocul astăzi și toate-mi merg de-a-ndoaselea. Unde-o fi Sam?

Pe măsură ce alerga, strigătele deveneau tot mai puternice, dar cornul răsună acum mai slab, mai sfășietor. Fieroase și pătrunzătoare se înălțau ale orcilor urlete și, fără veste, chemarea cornului pieri. Aragorn străbătu ultimul povârniș, dar, înainte să ajungă la poalele colinei, vacarmul se potoli, și, când o luă la goană spre stânga, într-acolo, sunetul se stinse treptat, până nu se mai auzi deloc. Se năpusti printre arbori, scoțându-și spada lucitoare și strigând: *Elendil! Elendil!*

Îl găsi pe Boromir într-o poieniță din apropierea lacului – să fi fost la o milă de Parth Galen. Stătea sprijinit cu spatele de un copac uriaș, de parcă s-ar fi odihnit. Dar Aragorn văzu că era ciuruit de-o groază de săgeți cu pană neagră; ținea încă în mână sabia, frântă însă, de la mâner; alături, stătea cornul spart în două. Împrejurul și la picioarele lui, zăceau mor-mane de orci măcelăriți.

Aragorn îngenunche lângă el. Boromir deschise ochii și se căzni să vorbească.

Până la urmă, rosti molcom:

– Am încercat să-i iau Inelul lui Frodo. Îmi pare rău, mi-am dat obolul...

Se uită pieziș la vrăjmașii răpuși.

– S-au dus piticuții, orcii i-au luat cu ei. Cred însă că-s în viață, pentru că i-au pus în lanțuri.

Țăcu și pleoapele-i căzură grele. După o clipă, rosti iar:

– Rămas-bun, Aragorn! Du-te la Minas Tirith și scapă-mi oamenii! Eu, unul, am dat greș.

– Nu, zise Aragorn, luându-i mâna și sărutându-l pe frunte. Am biruit. Puțini se pot lăuda cu astfel de izbândă. Fii pe pace! Minas Tirith n-o să cadă.

Boromir surâse.

– Încotro au luat-o? Era și Frodo cu ei? îl întrebă Aragorn. Dar Boromir nu mai rosti nicio vorbă.

– Vai mie! făcu Aragorn. Astfel se stinge vlăstarul lui Denethor, Seniorul Turnului Străjii. Și ce sfârșit amar! Frăția-i toată risipită. Și cel care-a greșit sunt eu. Zadarnic s-a-ncrezut Gandalf în mine. Acum ce să mai fac? Boromir mi-a lăsat cu limbă de moarte să plec la Minas Tirith și asta e și voia inimii mele, dar unde-or fi Inelul și Purtătorul lui? Cum să le dau de urmă, ca să salvez onoarea din ruină?

Rămase o vreme în genunchi, hohotind aplecat, cu mâna lui Boromir încleștată într-a sa. Așa îl găsiră Legolas și Gimli. Veniseră dinspre povârnișurile apusene ale colinei, târându-se fără preget printre arbori, ca după vânat. Gimli ținea securea în mână, iar Legolas cuțitul lui cel lung; nu mai avea nicio săgeată. Când ajunseră în poieniță, încremeniră uluiți; apoi își plecară frunțile o clipă, cu durere, căci pricepură îndată ce se petrecuse.

– Vai mie! zise Legolas, apropiindu-se de Aragorn. Am hăituit și-am sfârtecat o groază de orci în codru, dar am fi fost mai de folos aici. Am dat fuga de cum am auzit cornul, se pare însă că-i prea târziu. Mă tem că ești rănit de moarte.

– Boromir s-a prăpădit, zise Aragorn. Eu sunt nevătămat, căci n-am fost aici, cu el. A căzut apărându-i pe hobbiți, pe când eram departe, pe colină.

– Hobbiții! strigă Gimli. Păi, unde sunt? Unde e Frodo?

– Nu știu, răspunse Aragorn pierit. Până să moară, Boromir mi-a spus că orcii i-au legat; și bănuia că erau încă în viață. L-am trimis să-i urmărească pe Merry și pe Pippin, dar nu l-am întrebat dacă Frodo și Sam erau cu el, decât

atunci când a fost prea târziu. Azi toate mi-au mers de-a-ndoa-selea. Ce facem acum?

– Întâi, să ne-ngrijim de răposat, spuse Legolas. Nu-l putem lăsa să zacă așa ca o mortăciune, printre orcii ăștia scârboși.

– S-o facem însă iute, zise Gimli. Nici lui nu i-ar plăcea să zăbovim. Trebuie să luăm urma orcilor, de mai e vreo nădejde că-s vii ostaticii din Frăție.

– Dar nu știm dacă Purtătorul Inelului e printre ei sau nu, zise Aragorn. Se cuvine oare să-l părăsim? N-ar trebui să-l căutăm pe el întâi? Ce-alegere cumplită ni se cere!

– Atunci, să-ncepem cu ce-i mai degrabă, spuse Legolas. N-avem nici vreme, niciunelte să ne-nhumăm cum se cuvine camaradul și nici să-i facem un mormânt. Am putea să-i ridicăm o movilă de pietre.

– Ar fi anevoios și ne-ar lua mult timp, căci bolovani potrivți nu-i putem găsi decât pe malul râului, zise Gimli.

– Atunci să-l așezăm într-o luntre cu tot cu armele sale și ale vrăjmașilor răpuși, zise Aragorn. O să-l trimitem spre cascada Rauros și-o să-l încredințăm Anduinului. Râul Gondorului se va-ngriji ca oasele să nu-i fie spurcate de vreo făptură ticăloasă.

Se apucară iute să cerceteze stârvurile orcilor, adunându-le grămadă săbiile, coifurile sparte și scuturile.

– Ia uitați-vă! strigă Aragorn. Am găsit însemnele!

Scoase din mormanul sinistru de arme două cuțite cu lama subțire, incrustate cu auriu și roșu, iar apoi găsiră și tecile negre, bătute în nestemate mici, sângerii.

– Astea nu sunt scule orcești, zise el. Le-au purtat hobbiții. Fără doar și poate, orcii i-au dezarmat, dar s-au temut să păstreze cuțitele, știind că-i vorba de făuririle coplesite de blesteme ale apusenilor, spre ruina Mordorului. Ei, acu', dacă mai trăiesc, prietenii noștri sunt complet dezarmați.

Am să iau aceste lucruri, în speranța deșartă c-o să li le-napoiez.

– Iar eu, spuse Legolas, am să iau toate săgețile pe care le gălesc, căci tolba mi-e goală.

Scotoci prin grămadă, pe de lături, și găsi multe întregi și mai lungi decât cele folosite de orci. Le cercetă îndeaproape.

Iar Aragorn se uită la trupurile sfârtecate și zise:

– Mulți dintre cei care zac aici nu-s din Mordor. Unii se trag de la soare-apune, din Munții Cețoși, că doar oi mai ști și eu câte ceva despre orci și despre neamul lor. Și iată și-alții ce-mi par cam ciudați. Veșmintele lor nu-s, nicidecum, după croiala orcească!

Se referea la patru oșteni orci de statură mai înaltă, oacheși, cu ochii pieziși, cu picioarele groase și mâinile mari. Erau înarmați cu săbii scurte, late, fără curbura tăișurilor orcești, și-aveau arcure de răchită, de aceeași formă și lungime cu ale oamenilor. Pe scuturile lor, în mijloc, se vedea o tictuire ciudată: o mână mică, albă pe un fundal negru; în partea din față a coifurilor lor era incrustată cu un metal alb runa S.

– N-am mai văzut însemnele astea niciodată, zise Aragorn. Ce-or fi vrând să spună?

– S vine de la Sauron, îi răspunse Gimli. Nu-i greu de descifrat.

– Nu, făcu Legolas. Sauron nu folosește rune de-ale elfilor.

– Și nici nu-și spune numele adevărat; nu îngăduie nici măcar să-i fie scris sau rostit, zise Aragorn. Mai mult, nu folosește albul. Orcii care slugăresc în Barad-dûr au drept semn Ochiul Roșu.

Rămase o clipă pe gânduri.

– Bănuiesc că S vine de la Saruman, adăugă el, într-un târziu. Nu-s semne bune în Isengard, iar Apusul a devenit nesigur. E așa cum s-a temut Gandalf: într-un fel sau altul,

trădătorul Saruman a aflat de călătoria noastră. Se pare că știe și de căderea lui Gandalf. Isoadele din Moria or fi scăpat pe sub nasul străjerilor din Lórien sau or fi ocolit ținutul acela și-or fi venit în Isengard pe alte căi. Orcii călătoresc repede. Dar Saruman are mai multe canale prin care primește vești. Ții minte păsările?

– Până una-alta, n-avem vreme de dezlegat cimilituri, zise Gimli. Hai să-l ducem pe Boromir de-aici!

– Dar după ce terminăm treaba, va trebui să dezlegăm și cimilituri, dacă-i vorba s-o luăm pe calea cea bună, răspunse Aragorn.

– Poate că nici nu există vreo cale bună, rosti Gimli.

Gnomul își luă securea și începu să taie câteva crengi. Le prinseră cu coarde de arc și își așternură mantiile peste ele. Pe năsălia aceasta improvizată își purtară tovarășul la mal, împreună cu trofeele sale din ultima bătălie, alese de ei să-l însoțească. Nu era cale lungă, dar nici nu le-a fost ușor, căci Boromir fusese un bărbat înalt și puternic.

Aragorn rămase la malul apei, ca să păzească năsălia, în timp ce Legolas și Gimli o luară iute înapoi, pe jos, spre Parth Galen. Aveau de mers mai bine de o milă, așa că trecu ceva vreme până când se întoarseră, vâslind iute în două bărci de-a lungul malului.

– Ce ciudat! exclamă Legolas. Nu erau decât două bărci trase pe mal. A treia a dispărut fără urmă.

– Au trecut orcii pe-acolo? întrebă Aragorn.

– N-am observat niciun semn de-al lor, răspunse Gimli. Oricum, dacă veneau, nu mai rămâneau nici bărcile, nici bagajele. Le-ar fi luat cu ei sau le-ar fi distrus pe toate.

– Am să cercetez pământul când o s-ajungem acolo, zise Aragorn.

Și astfel, îl așezară pe Boromir în luntrea care avea să-l poarte departe. Gluga cenușie și mantia primită de la elfi le

impăturiră și i le puseră sub cap. Îi pieptănară pletele lungi, negre și i le răsfirară pe umeri. La brâu, îi strălucea cingătorea de aur primită în Lórien. Coiful i-l așezară alături, iar în poală, cornul spart, precum și mânerul, și resturile sabiei sale rupte; la picioare îi puseră săbiile vrăjmașilor. Apoi, după ce legară prora de pupa celeilalte bărci, îl traseră la apă. Vâsliră trist de-a lungul malului și, după ce cotiră în canalul cu unde repezi, trecură de pajiștea înverzită de la Parth Galen. Povârnișurile abrupte ale înălțimilor Tol Brandir luceau: trecuse bine de amiază. Pe măsură ce se îndreptau spre miazăzi, din Rauros se înălțau aburi, licărind tremurător dinaintea lor – o pulbere de aur. Vuietul și tunetul cascadei zguduiau văzduhul neclintit.

Dezlegară și împinseră plini de mâhnire luntrea funerară: acolo zăcea Boromir și se odihnea în pace, lunecând peste sânul undelor călătoare. În vreme ce vâsleau îndărăt, pe el îl luă curentul. Trecu plutind pe lângă ei și luntrea se depărtă până când ajunse un punct întunecat în lumina aurie; apoi, brusc, dispăru. Cascada Rauros curgea nestingherită la vale. Râul îl luase pe Boromir, fiul lui Denethor, și astfel nimeni nu-l mai zări vreodată în Minas Tirith contemplând dimineața din Turnul Alb. Dar după aceea, multă vreme se vorbi în Gondor despre cum trecuse luntrea elfească peste cascada și peste heleșteul înălbit de spumă, și îl purtase în jos, prin Osgiliath și prin nenumăratele guri ale Anduinului, până la Marea cea Mare, în noapte, sub cerul plin de stele.

Cei trei rămaseră o vreme tăcuți, uitându-se lung în urma lui. Apoi Aragorn vorbi:

– Îl vor căuta cu privirea din Turnul Alb, dar el nu se va mai întoarce nici de pe mare, nici din munți.

Și începu atunci să cânte încetișor:

Prin Rohan, peste mlaștini și câmpii cu iarba-naltă
Vine Vântul de Apus, printre ziduri îmi tresaltă.

„Ce vești mi-aduci din vest, pe seară, tu, neobosite vânt?
L-ai zărit pe Boromir, voinicul, pe lună, sub al stelelor
veșmânt?”

„L-am văzut pribegind peste șapte izvoare, peste ape mari,
cenușii;

L-am văzut pășind pe tărâmurii deșarte, până s-a dus pe pustii
În umbrele de miazănoapte. Apoi nu mai știu.

Să fi auzit vântul de-apus cornul de os al lui Denethor fiu?”

„O, Boromir! Am privit de pe ziduri, departe, spre
miazănoapte,

Dar nu te-ai arătat de pe tărâmul deșert de care oamenii n-au
parte.”

Apoi cântă Legolas:

Vântul de Miazăzi dinspre mare, de pe dune și steiuri zboară,
Purtând vaietul pescărușilor, apoi la poartă cu gemăt coboară.

„Ce vești din miazăzi mi-aduci pe-nserat, tu, vânt de suspin?
Unde-i voinicul Boromir? Zăbovește prea mult și mă umple
de chin.”

„Nu mă-ntreba unde îi e lăcașul – puzderie de oseminte acolo
au lăsat,

Pe țărături albe, pe țărături negre, sub cerul de furtună
frământat;

Atâția au străbătut Anduinul s-ajungă la tremurătoarea mare.
Întrebă-l pe Vântul de Miazănoapte cel ce-mi trimite vești sub
soare.”

„O, Boromir! Îndărătul porții drumul către mare o ia spre
miazăzi,

Dar tu nu te-ai întors cu țipătul pescărușilor din gurile mării
pustii.”

După aceea, Aragorn cântă iar:

Vântul de Miazănoapte colindă dinspre Poarta Regilor, peste
urlătoare,

Și cornul lui răsună prin turn curat, ca o răcoare.

„Ce vești mi-aduci acum din miazănoapte, o, tu, prea aprig
vânt?

Ce vești de la Boromir Viteazu? Căci dus e de demult.”

„I-am auzit strigarea mai jos de Amon Hen.

Acolo atâți potrivnici a-nfruntat!

Scutul despicat și sabia lui frântă pe ape i le-au dat.

Și spre odihnă blândă capul mândru, chipul tandru și mădulele
i-au pus.

Iar Rauros, cascada aurie Rauros, la sânul ei l-a dus.”

„O, Boromir! Turnul Străjii spre miazănoapte va privi

Spre Rauros, cascada aurie Rauros, de-a pururea și-o zi.”

Cu acestea, sfârșiră. Apoi întoarseră barca și porniră cât
puteau de iute contra curentului, îndărăt, la Parth Galen.

– Mi-ai lăsat mie Vântul de Răsărit, rosti Gimli, dar n-am
să scot o vorbă despre el.

– Așa se și cuvine, zise Aragorn. Cei din Minas Tirith sunt
răbdători cu Vântul de Răsărit, dar nu-i cer vești. Acum că
Boromir și-a găsit calea, trebuie să ne-o aflăm și noi degrabă
pe-a noastră.

Aruncă o privire iute, dar scrutătoare, asupra pajiștii
înverzite, plecându-se mereu la pământ.

– Picioar de orc n-a călcat pe-aici, spuse el. Altminteri,
nimic nu e sigur. Toate urmele noastre dus-întors se văd des-
lușit. Nu-mi dau seama dacă a revenit vreun hobbit de când
îl căutăm pe Frodo.

Se duse iar la mal aproape de locul unde firicelul de apă se
vărsa în râu.

– Aici sunt câteva urme clare, zise el. Un hobbit s-a tot
vânturat în apă și-napoi, dar nu-mi dau seama când.

– Și cum crezi tu atunci că s-ar dezlega cimilitura asta? Îl
întrebă Gimli.

Aragorn nu răspunse pe dată, ci se întoarse în tabăra lor,
să se uite la bagaje.

– Lipsesc două ranițe, zise el, și una din ele e sigur a lui Sam: era destul de grea. Acesta-i, prin urmare, răspunsul: Frodo a plecat cu barca, împreună cu slujitorul său. Trebuie să se fi întors în timp ce noi toți eram departe. M-am întâlnit cu Sam când urcam colina și i-am spus să vină după mine, dar, pur și simplu, nu m-a ascultat. I-a citit gândurile stăpânului său și s-a întors aici înainte ca Frodo să fi plecat. Nu i-a fost ușor să scape de Sam.

– Dar de ce să ne fi lăsat așa, fără să ne spună? zise Gimli. Ciudată faptă!

– Și demnă de toată lauda, adăugă Aragorn. Cred că Sam a avut dreptate. Frodo n-a vrut să-și ia prietenii cu el, în Mordor, la moarte sigură. Dar știa una și bună, că trebuie să ajungă acolo. S-a întâmplat ceva după plecarea noastră, ceea ce l-a făcut să-și înfrângă spaima și-ndoiala.

– Poate că au dat peste el hăitașii orci și-a fost nevoit să fugă, zise Legolas.

– Da, bineînțeles c-a fugit, spuse Aragorn, dar cred că nu din pricina orcilor.

Însă nu scoase o vorbă despre temerile sale în legătură cu ceea ce-l făcuse pe Frodo să ia brusc această hotărâre și să fugă. Multă vreme avea să păstreze taina ultimelor cuvinte ale lui Boromir.

– Ei bine, măcar am lămurit cât de cât lucrurile, pentru o vreme, zise Legolas. Frodo nu mai e pe malul ăsta al râului; numai el putea să ia barca. Iar Sam îl însoțește; numai el putea să ia ranița.

– Prin urmare, spuse Gimli, avem de ales fie să ne suim în barca asta care ne-a mai rămas și s-o pornim pe urmele lui Frodo, fie s-o luăm pe jos, după orci. Oricare ne-ar fi alegerea, speranțele sunt la fel de slabe. Am pierdut cam mult timp.

– Ia stai să mă gândesc puțin, zise Aragorn. Fie ca alegerea pe care o fac să fie cea bună și astfel să preschimb soarta

nefastă a acestei zile nefericite. Rămase o clipă pe gânduri. Am să mă iau după orci, rosti el într-un târziu. L-aș fi călăuzit pe Frodo către Mordor și l-aș fi însoțit până la capăt, dar, dacă mă apuc să-l caut acum prin pustie, va trebui să-i las pe ostatici pradă torturilor și morții. În sfârșit, îmi spune și mie inima ceva limpede: soarta Purtătorului Inelului nu mai e în mâinile mele. Frația și-a împlinit menirea. Cu toate acestea, noi, cei care-au rămas, nu-i putem abandona pe-ai noștri cât mai avem un strop de vlagă. Hai! La drum! Lăsați aici tot ce nu ne e de absolută trebuință. O să mergem întins zi și noapte!

Traseră ultima barcă pe uscat și o duseră spre pâlcul de arbori. Puseră sub ea tot calabalâcul care le prisosea și nu-l puteau căra cu ei. Apoi plecară de la Parth Galen. Era pe la chindie când ajunseră iar în poienița unde se prăpădise Boromir. Acolo luară urmele orcilor. Nu le-a fost greu deloc.

– Niciun alt neam nu face asemenea prăpăd, zise Legolas. Se pare că tare le place să sfărtece și să nimicească tot ce crește, chiar dacă nu le stă în cale.

– Cu toate acestea, sunt iuți de picior, adăugă Aragorn, și-s neobosiți. Iar mai încolo s-ar putea să ne căutăm cărarea pe pământuri pietroase și pustii.

– Atunci, după ei! zise Gimli. Și gnomii sunt în stare să țină pasul și nu ostensesc nici ei mai degrabă ca orcii. Numai că hăituirea ne va fi lungă: ne-au cam luat-o înainte.

– Da, spuse Aragorn, avem nevoie cu toții de puterea de îndurare a gnomilor. Dar haideți! O să pornim pe urmele vrăjmașului, cu sau fără nădejde. Vai și-amar de ne-om dovedi mai iuți ca ei! Hăituirea asta va fi socotită o minune în Cele Trei Neamuri: al Elfilor, al Gnomilor și-al Oamenilor. Și-acum, s-o luăm din loc!

Se avântă ca un cerb. O luă valvârtej printre arbori. Acum, că știa ce-avea de făcut, îi călăuzea ca vântul și ca gândul. În

urmă, lăsară codrul de lângă lac. Povârnișuri nesfârșite, întunecate și colțuroase urcară sub cerul însângerat de asfințit. Se lăsă înserarea. Se depărtară, ca niște umbre cenușii dintr-un tărâm de piatră.

II

Cavalerii din Rohan

Se lăsă și mai mult întunericul. Îndărătul lor, ceața pogorâse printre arborii de la poale și lânchea pe firul palid al Anduinului, dar cerul era senin. Se arătară stelele. Luna ceruită plutea la apus, iar steiurile azvârleau umbre întunecate. Ajunseseră la poalele colinelor de piatră și slăbiră pasul, căci urmele nu mai erau ușor de deslușit. Aici, înălțimile Emyn Muil se întindeau de la miazănoapte la miazăzi în două șiruri lungi, surpate. Partea de apus a fiecărei creste era abruptă și anevoioasă, dar la răsărit panta se înălța mai lin și era brăzdată de numeroase fâgașuri și vâlcele. Cei trei tovarăși băjbăiră noaptea întreagă prin ținutul acesta pietros, urcând pe culmea primei creste, care era și cea mai înaltă, și coborând apoi iar în negura unei văi adânci, ce șerpuia de cealaltă parte.

Acolo, în răcoarea dinaintea zorilor, își traseră o clipă sufletul. Luna scăpătase de mult în fața lor, iar stelele sclipeau deasupra; nu se arătase încă prima geană de lumină peste colinele dindărăt. O clipă, Aragorn rămase descumpănit: urma orcilor cobora până în vale, dar apoi se făcea nevăzută.

– Pe ce drum crezi c-au luat-o? întrebă Legolas. Pe cel de miazănoapte, ca să scurteze calea către Isengard sau către Fangorn, dacă, așa cum bănuiești, ăsta le e țelul? Ori spre miazăzi, ca s-ajungă la Scăldătoarea Enților?

– Indiferent unde-ar vrea s-ajungă, în niciun caz n-ar alege râul, zise Aragorn. Iar de nu-i zarvă în Rohan și Saruman nu și-a sporit puterea, au s-o ia pe calea cea mai scurtă, de-a curmezișul câmpiilor rohirrimilor. Hai s-o pornim spre miazănoapte!

Valea se întindea împietrită, străjuită de colinele costelive, iar pe fundul ei șiroia un pâraiaș printre bolovani. În dreapta se ridica o stâncă amenințătoare, iar la stânga – povârnișuri cenușii, abia zărite în noapte. Își continuară drumul către miazănoapte, mai bine de-o milă. Aragorn cerceta, aplecându-se mereu, ascunzișurile și fâgașele către creastă. Legolas o luase ceva mai înainte. Deodată, elful scoase un strigăt, iar ceilalți se apropiară în fugă de el.

– Tocmai am trecut pe lângă unii dintre cei pe care-i urmărim, zise el. Ia uitați-vă!

Arată cu degetul, iar ei își dădură seama că „bolovani” de la poalele povârnișului nu erau altceva decât un morman de cadavre. Numărarea cinci orci morți care zăceau acolo. Fuseră secerăți cu cruzime și doi dintre ei erau descăpățânați. Pământul mustea de sângele lor întunecat.

– Altă treabă ce trebuie descurcată! zise Gimli. Ca s-o dezlegăm, e nevoie de lumina zilei, pe care însă n-o putem aștepta.

– Oricum ai lua-o, nu trebuie să ne pierdem speranța, rosti Legolas. Mai mult ca sigur, vrăjmașii orcilor ne sunt prieteni. Sălășluiește vreun neam pe colinele astea?

– Nu, răspuse Aragorn. Rohirrimii se abat rareori pe-aici, căci sunt departe de Minas Tirith. O fi vreun grup de oameni veniți, cine știe de ce, pe-acest tărâm? Nu-mi prea vine să cred.

– Atunci, ce părere ai? zise Gimli.

– Cred că vrăjmașul și-a luat el însuși potrivnicul cu sine, îi răspuse Aragorn. Aceștia-s orci din miazănoapte, veniți

de departe. Printre cadavre nu se află niciun orc de văză, cu însemnele acelea ciudate. Bănuiesc că s-au încăierat; nu-i ceva neobișnuit la un neam tiran ca acesta. S-o fi iscat vreo neînțelegere în legătură cu drumul.

– Sau cu ostaticii, zise Gimli. Să sperăm că nu și-au găsit sfârșitul pe-aici.

Aragorn cercetă pământul pe o rază mare, dar nu dădu peste alte urme de încăierare. Porniră mai departe. Spre răsărit, cerul începu să se lumineze palid; stelele scăpătau și lumina cenușie începea să crească. Ceva mai spre miazănoapte, dădură de un șanțuleț unde curgea la vale un pâraiaș șerpuitor, care își croise fâgașul în stâncă. Din el se viseră câteva tufe, iar pe margini se zăreau, ici-colo, pâlcuri de iarbă.

– În sfârșit! exclamă Aragorn. Uite și urmele pe care le căutam! Pe-aici, în susul acestui curs de apă, au luat-o orcii după încăierarea lor.

Iute porniră acum gonacii pe noul fâgaș. Săreau din stâncă-n stâncă, înviorați, de parcă se odihniseră o noapte întreagă. Într-un târziu, ajunseră pe creasta colinei cenușii; brusc, își simțiră pletele răvășite și mantiile înfoiate de o boare: era briza răcoroasă a zorilor.

Se întoarseră: văzură cum, peste Râu, colinele din zare luaseră foc. Ziua se prăvălea în tărie. Conturul roșu al soarelui se ridica peste umărul ținutului întunecat. Spre soare-apune, în fața lor, lumea zăcea neclintită, vagă, cenușie, dar, pe măsură ce priveau, umbrele nopții se risipeau, culorile pământului adormit se trezeau la viață: verdele se revărsa peste poienele Rohanului, aburi albi pâlpâiau pe deasupra pâraielor, iar în stânga, la mai bine de treizeci de leghe depărtare, țâșneau în licăriri albastrii-violet culmile de nea strălucitoare ale Munților Albi, îmbujorați de ivirea zorilor.

– Gondor! Gondor! strigă Aragorn. Fie să te privesc din nou cândva, într-un ceas mai fericit! Nu mi-e dat încă drumul către pâraiele tale lucitoare, de miazăzi!

Gondor! Gondor, tu, aşternut între Munţi şi Mare!
 Vântul de-Apus trecu pe-acolo; asupra Copacului de Argint,
 lumina care
 Căzu ca ploaia-n grădinile regilor din veacuri de-altădată.
 O, ziduri mândre! Turnuri dalbe! Tron aurit şi tu,
 cunună-naripată!
 O, Gondor, Gondor! Fi-va-i mai fi dat Omului să vadă
 Copacul de-Argint, oare?
 Va mai hoinări cândva Vântul de-Apus între Munte şi Mare?

– Şi-acum, la drum! zise el, smulgându-şi privirile din-
 spre miazăzi şi îndreptându-le undeva între soare-apune şi
 miazănoapte, spre calea ce-o aveau de străbătut.

De pe creasta unde stătuseră cei trei, povârnişul se prăvă-
 lea abrupt la picioarele lor. Dedesubt, la vreo douăzeci de
 stânjeni, se afla o platformă întinsă şi gloduroasă care se ter-
 mina brusc la marginea unei stânci verticale: Peretele de
 Răsărit al Rohanului. Astfel luă sfârşit lanţul Emyrn Muil şi,
 dinaintea privirii lor, departe, în zare, se întindeau câmpiile
 verzi ale rohirrimilor.

– Ia uitaţi-vă! strigă Legolas, arătând cu degetul spre cerul
 stins de deasupra. Iar a apărut vulturul! Sus, în tării. Pare să
 zboare acum departe de ţinutul acesta, către miazănoapte.
 Înaintează cu viteză mare. Vedeţi?

– Nu, nici măcar ochii mei nu-l desluşesc, bunule Legolas,
 rosti Aragorn. Trebuie să fie cu adevărat foarte sus. Mă întreb
 ce misiune-o fi având, dacă e vorba de aceeaşi pasăre pe care
 am mai văzut-o. Dar, iată, mi se dezvăluie privirii ceva mişcător
 acolo, pe câmpie, ce-i mai la îndemână şi mai aproape, se pare.

– O mulţime, zise Legolas. E un grup mare care merge pe
 jos, dar mai mult nu pot spune, nu-mi dau seama de ce neam
 ar putea fi. Sunt multe leghe pân-acolo, bănuiesc că vreo
 douăsprezece, însă întinderea câmpiei e greu de măsurat.

– Eu, unul, zic că nu mai avem nevoie de nicio dâră, ca să
 ne călăuzească, zise Gimli. Să căutăm cât mai iute o cărăruie
 spre câmpie.

– Mă-ndoiesc c-o să găseşti vreo cale mai scurtă decât cea
 aleasă de orci, spuse Aragorn.

Îşi urmăreau acum vrăjmaşii în lumina limpede a zilei. Se
 părea că orcii merseseră întins, cu toată viteza. Din loc în loc,
 urmăritorii găseau tot felul de lucruri pierdute sau aruncate:
 boccele de merinde, coji şi resturi de pâine neagră veche, o
 mantie scurtă sfâşiată, o încălţare grea, cu ţinte de fier, ruptă,
 printre pietre. Cărarea îi ducea spre miazănoapte, de-a lun-
 gul crestei şi, până la urmă, ajunseră la o crăpătură adâncă,
 săpată în stâncă de un pârâu ce se rostogolea zgomotos la
 vale. Prin despicătura îngustă cobora o cărăruie, ca un şir de
 scări, până pe câmpie.

La capătul ei, păşiră ciudat de repede pe iarba Rohanului
 care se umfla vâlurit, precum o mare verde, până hăt, la poa-
 lele Emyrn Muilului. Pârâul tumultuos se făcea nevăzut într-o
 învolburare deasă de brâncuţă şi plante de apă, iar ei îi auziră
 elpocitul prin tunelurile verzi, coborând povârnişuri uşoare,
 spre mlaştinile depărtate din Valea Scăldătorii Enţilor. Părea
 că lăsaseră iarna agăţată îndărăt, de coline. Aici, aerul era
 mai blând, mai cald şi uşor înmiresmat, ca şi cum s-ar fi stâr-
 nit primăvara, iar seva ar fi urcat din nou în frunze şi ierburi.
 Legolas inspiră adânc, ca omul care trage prima înghiţitură
 de apă, după o sete nesfârşită, prin pustiuri.

– Ah! Mirosul reavăn! exclamă el. E mai bun ca un somn
 pe cinste. Hai să-i dăm zor!

– Pe-aici, picioarele uşoare mai sprinten aleargă, zise
 Aragorn. Mai iute, poate, ca orcii potcoviţi cu fiare. Om putea
 de-acum să mai scurtăm distanţa!

Porniră unul după altul, alergând ca ogarii ce adulmecă
 mirosuri puternice, cu ochii sclipind de dorinţă. Drept spre

ăpus, se căsca tăietura hidoasă a părjolului imens, iscat de marșul greoi al orcilor; iarba suavă a Rohanului fusese scrumită și înnegrită de trecerea lor. Deodată, Aragorn scoase un strigăt și se abătu de la drum.

– Stați! strigă el. Și nu veniți încă după mine!

O luă la fugă spre dreapta, depărtându-se de poteca principală; pentru că văzuse urme de pași într-acolo, despărțindu-se de celelalte – urmele unor picioare mici, nepotcovite. Dar, nu departe, acestea se încrucișau cu altele orcești, care veneau tot dinspre potecă, din față și din spate; la un moment dat, urmele se întorceau brusc și se pierdeau în pământul răscolit de vrăjmași. Aragorn se aplecă și ridică ceva din iarbă, apoi se întoarse alergând.

– Da, zise el, e limpede, sunt urmele unui hobbit. Cred că ale lui Pippin. El e mai mic decât Merry. Și ia uitați-vă aici!

Ridică ceva ce sclipi în soare. Părea o frunză proaspătă de mesteacăn, minunată și ciudată pe câmpia aceea fără urmă de arbori.

– E paftaua de la o mantie elfească! strigară într-un glas Legolas și Gimli.

– Nu cad fără pricină frunzele din Lórien, zise Aragorn. Asta n-a fost pierdută așa, pur și simplu, ci a lăsat-o cineva ca semn pentru cine s-ar întâmpla să treacă pe-aici. Cred că Pippin a luat-o la fugă alături cu drumul, tocmai pentru asta.

– Înseamnă că măcar el mai era în viață atunci, spuse Gimli. Și era teafăr la minte și la trup. Mi-a mai venit inima la loc. N-am făcut drumul de pomană.

– Să nădăjduim că n-a plătit prea scump pentru îndrăzneală, zise Legolas. Hai s-o pornim mai departe! Mi se rupe inima când mă gândesc la flăcăii ăia chipeși, mânați ca niște dobitoace.

Soarele urcă spre amiază, apoi începu să coboare ușor în țării. Din mare, se ridicau nouri ușori departe, către miazăzi,

răvășiți apoi în bătaia vântului. Soarele asfințea. În urmă, umbrele creșteau, întinzându-și brațele lungi dinspre răsărit. Gonacii nu slăbeau pasul. Trecuse deja o zi de când se prăpădisse Boromir și orcii erau încă departe. Nu se mai zăreau pe întinsul câmpiei.

Când îi cuprinseseră umbrele nopții, Aragorn se opri. Nu poposiseră decât o dată în lungul lor marș de peste zi, ca să-și tragă sufletul, așa că străbătuseră douăsprezece leghe de la peretele de răsărit, de unde porniseră în zori.

– Și iată-ne, în sfârșit, în fața unei mari nelămuriri, zise el. Oare-ar fi bine să ne odihnim peste noapte, sau să ne continuăm calea și să ne pierdem voința și vloga?

– Dacă nu s-or odihni și ei, orcii au să ne-o ia mult înainte, de ne oprim să tragem un pui de somn, spuse Legolas.

– Dar, oare, nu-i firesc să-și mai ia și ei un răgaz? întrebă Gimli.

– Orcii călătoresc prea arar la vedere, sub lumina soarelui; și totuși, aceștia așa au făcut, zise Legolas. Sunt sigur că n-au să se odihnească la noapte.

– Dar dacă mergem pe-ntuneric, n-o să le putem lua urma, spuse Gimli.

– Cărarea-i dreaptă, n-o ia nici la stânga, nici la dreapta, cel puțin așa mi se arată cât văd cu ochii, zise Legolas.

– V-aș putea călăuzi pe băjbăite, în întuneric, ținând-o drept înainte, rosti Aragorn, dar dacă ne rătăcim sau dacă o iau ei într-o parte, o să pierdem prea mult timp până găsim iar drumul.

– Și mai e ceva, zise Gimli. Nu putem vedea decât pe lumină de zi dacă vreo urmă se-ndreaptă-n altă parte. De-o scăpa, cumva, vreun ostatic sau de-o fi purtat spre răsărit, să zicem, la Răul cel Mare, către Mordor, s-ar putea să trecem pe lângă semne fără să ne dăm, vreodată, seama.

– Așa e, zise Aragorn. Dar dacă talmăcesc eu bine semnele dindărătul nostru, orcii Mâinii Albe sunt cei mai numeroși,